NUMMER 1 - 2020
JAARGANG 17

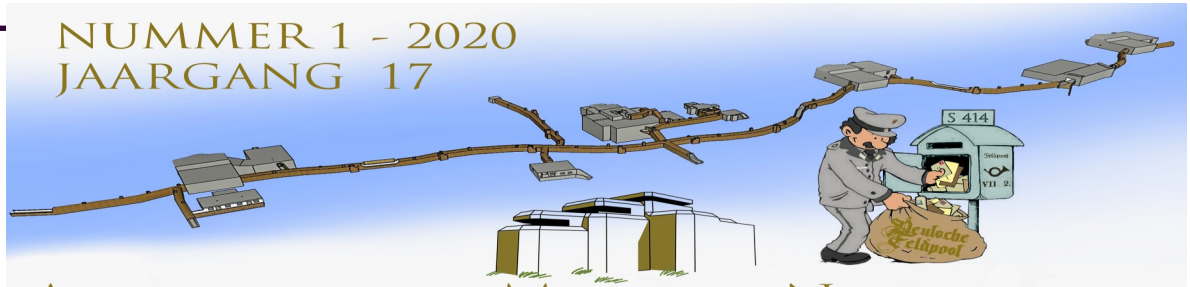

ATLANTIKWALL MUSEUM NOORDWIJK
BUNKERPOST

Museumbunker:
Verlengde Bosweg 1
2202 NT NOORDWIJK
(Fietspad richting Zandvoort,)

Openingstijden museum:

Op dit moment is uitsluitend de museumbunker S414 voor groepsbezoek op afspraak beperkt toegankelijk.

Gaarne overleg via tel.
071 -36 157 85 of
info@atlantikwall.nl

In verband met het coronavirus is nog niet bekend wanneer het museum weer is geopend. Zie hiervoor de website :
https://atlantikwall.nl/

In dit nummer:

Column van de Voorzitter

Van de Penningmeester

FI 246

Noordwijk bevrijd

Column van de voorzitter *(Victor Salman)*

Beste vrijwilligers, donateurs en sponsors,

Al vanaf 2004 is een hechte en bevlogen club vrijwilligers vrijwel iedere zaterdag hard aan het werk om stapje voor stapje vorm te geven aan de verdere uitbreiding en perfectionering van ons museum. En vanaf de opening in 2007 van het complex in de duinen is een al even enthousiaste groep van kassamedewerkers, gidsen en planners actief om op de zondagen vanaf 1 mei tot 1 september, maar ook voor groepen doordeweeks, onze bezoekers optimaal te faciliteren. Daarnaast verrichten andere vrijwilligers cruciale werkzaamheden achter de schermen, zoals bijvoorbeeld de redactie van Bunkerpost. Wij zijn dankbaar voor de tomeloze inzet van een ieder daarbij. En dat geldt uiteraard ook voor onze trouwe donateurs en sponsors die onze activiteiten al vele jaren ondersteunen en mede financieel mogelijk maken.

En dan na zo'n lange onafgebroken periode van opbouw komt alles opeens tot stilstand, het is nog steeds wat onwerkelijk. In navolging van de (begrijpelijke) besluiten vanuit Den Haag hebben ook wij vorige maand helaas moeten besluiten om in het belang van ieders (en ook aller) gezondheid alle activiteiten op te schorten. Gezien onze verwachtingen over de komende verlenging van de huidige beperkingen en het feit dat de ruimtes in ons museum en gangenstelsel de noodzakelijke afstand van 1,5 meter op voorhand lastig maken, hebben wij tijdens onze recente vergadering besloten alle activiteiten tot 1 juni stil te leggen. Dat betekent dat er op de zaterdagen tot die datum niet kan worden gewerkt en voorlopig ook ons museum voor bezoek geheel gesloten blijft.
Aan de hand van de actuele situatie kan deze datum uiteraard nog veranderen.

Dat is vervelend, maar valt geheel in het niet bij de grote zorgen die er bij veel mensen zijn wat betreft hun gezondheid en die van hun familie, hun baan, bedrijf of anderszins. Gelukkig heeft ons museum de noodzakelijke financiële reserves om ondanks de doorlopende kosten (onder andere voor het droog houden van de expositieruimtes) desnoods met een seizoen zonder bezoek te kunnen overleven. Juist dankzij de bijdragen van al onze trouwe vrijwilligers, donateurs en sponsors!

Ik wens een ieder toe dat hij/zij de komende tijd in alle opzichten goed doorkomt.
En dat na 1 juni iedereen weer zijn/haar gewaardeerde werk voor ons museum en onze bezoekers kan oppakken. Hopelijk kunnen we dan alsnog met elkaar het einde van de corona-crisis vieren met ons jaarlijkse vrijwilligersuitje.
Het ga jullie allen (en uiteraard al jullie geliefden) goed in deze barre tijden.
En hou jezelf en anderen vooral gezond!

Namens het bestuur,
Victor Salman, voorzitter

Korte mededelingen

Onze penningmeester, Rogier Dekker, die jaren de “knip” heeft beheerd en gezorgd heeft dat er een financieel gezonde vereniging staat, heeft de “knip” overgedragen aan Joeri de Jong. We wensen hem veel wijsheid en bovenal veel plezier toe in onze vereniging.

Dit jaar vieren we 75 jaar bevrijding. Jan Heus samen met Peter Wijnberger hebben de grote vitrine in de rekenkamer ingericht om dit feit zichtbaar te maken. Van bevrijding naar crisis blijkt een kleine stap te zijn. Hopelijk komen we deze Coronacrisis weer snel te boven zodat u het museum weer snel kan bezoeken en het thema Bevrijding in de mooi ingerichte vitrine kan aanschouwen.

Van de Penningmeester *(Joeri de Jong)*

Net als in voorgaande jaren hierbij een verzoek aan alle donateurs om hun donatie voor kalenderjaar 2020 over te maken. Uw donatie is hard nodig om de diverse onkosten van ons museum deels te kunnen dekken. De minimum donatie bedraagt € 15,— per kalenderjaar.
Een hoger bedrag is natuurlijk altijd welkom.
Wij zijn een Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI).
Hierdoor is uw gift mogelijk fiscaal aftrekbaar.
Uw donatie gaarne overmaken op bankrekening NL23 INGB 0009 185700 ten name van Stichting Atlantikwall Museum Noordwijk met vermelding van uw naam en “donatie 2020”.
Bij voorbaat dank.

Werkzaamheden in de munitiebunker Fl 246

Even een weetje: De twee munitiebunkers van de Kriegsmarine Artillerie, Batterie Noordwijk zijn ontworpen door de Luftwaffe en bedoeld voor zware Flak -batterijen. (flak= Flugzeug Abwehr Kanon(en) zo ook de aan de geschutsbunkers gelegen manschappen onderkomens die eigenlijk de manschappen onderkomens waren van de “Einheitsstand für 8,8 und 10,5 cm Flak Fl 243 . Deze mix van Marine Artillerie en Luftwaffe is zonder meer bijzonder te noemen.
Nu de werkzaamheden.....

Keihard is er dit afgelopen winterseizoen in de Fl 246 gewerkt om de munitiebunker zo ver af te krijgen dat deze als onderdeel van het museum ingericht kan worden. Er is gestraald, gespoten, geveegd en geschrobd. De putjes in de vloer waar de balken van de stellingen hebben ingestaan zijn alle zo bewerkt dat er vierkante houten deksels op geplaatst kunnen worden zodat je kan blijven zien waar de stellingen hebben gestaan. Waar nodig is de vloer vernieuwd en daarna van een slijtvaste toplaag voorzien.
Nu moeten de laatste puntjes moeten nog op de **i** worden gezet. En kan er een plan gemaakt worden voor de inrichting. Het museum er weer een prachtige ruimte bij.

1945 - 2020, Noordwijk 75 jaar bevrijd.

Zaterdag, 5 mei 1945. De temperatuur lag tussen 4,7 °C en 12,4 °C en was gemiddeld 8,3 °C. Er viel 7,7 mm neerslag gedurende 6,2 uur. Er was 5,3 uur zonneschijn ...
En die zon scheen toen de Canadezen via Noordwijk Binnen over de Nieuwe Zeeweg langs de trambaan naar Noordwijk aan Zee reden om Batterie Noordwijk van Duitsers te zuiveren en dezen in krijgsgevangenschap weg te voeren. Noordwijk was bevrijd! Voordat dit mogelijk werd was er heel veel strijd, lijden, dood en verderf aan vooraf gegaan.

Donderdag 24 augustus 1939 voor-mobilisatie in Nederland.

En op 28 augustus was de mobilisatie in Nederland een feit. De kustartillerie-posten in Vlissingen, Hoek van Holland, IJmuiden en Den Helder werden op oorlogssterkte gebracht. In Hoek van Holland werd een spiksplinternieuwe, bomvrije commandobunker in gebruik gesteld. Het regiment Kustartillerie had haar hoofdkwartier in Fort Erfprins te Den Helder. Er werd geoefend zowel bij dag als bij nacht. De Nederlandse Kustartillerie was er klaar voor, alleen de vijand kwam uit het oosten. En na 5 dagen van een harde en ongelijke strijd gaf Nederland, op Zeeland na, zich over aan de Duitsers.

Op vrijdag 15 mei 1940 werd Noordwijk door Duitse troepen bezet. De enkele door het Nederlandse leger gebouwde kleine manschappenbunkers en open beddingen voor oude veldkanonnen, die niet eens aanwezig waren, werden bezet. En al rap werden de Nederlandse veldversterkingen uitgebreid en verbeterd tot de Duitse standaard Feldmässige versterkingen.
In december 1941 werd door Hitler een order uitgevaardigd tot het bouwen van de Neue Westwall langs de door de Duitsers bezette kusten.

Marine Abteilung 201
De chef van Batterie Noordwijk was Leutnant M.A. Esch en zijn directe medewerkers waren M.A, Feldwebel Koch, de Batterie Offizier en Der Hauptfeldwebel O. Köhne. Vanaf september 1939 waren de manschappen van Marine Abteilung 201 gelegerd op Borkum en Norderney. (*) Na de bezetting van Nederland op 19 mei 1940, verhuisde de Abteilung via Wilhelmshaven naar IJmuiden. Hier werden de manschappen ondergebracht in de oude Nederlandse sperbatterij, die vanaf toen Südbatterie werd genoemd. Direct werd er aangepakt. Bestaande gebouwen gerenoveerd, nieuwe onderkomens gebouwd en scherfvrije bunkers, die hard nodig waren daar de Tommies regelmatig met hun vliegtuigen op bezoek kwamen. De omgang met de inwoners van IJmuiden was sympathiek en er werden zelfs vriendschappen aangeknoopt.

Winter 1940
Echter op een dag in de winter van 1940 kwam het bevel om van stelling te wisselen. En zo kwam de Marine Abteilung 201 in Noordwijk terecht. Ze moesten weer van voor af aan beginnen. Het Noordwijkse golfclubhuis werd in eerste instantie als slaapbarak gebruikt. Alle manschappen moesten hun mouwen opstropen en keihard werken om samen met de 1e Baukolonne van het 311de Marine Pionier Bataillion een kleine Leitstand te bouwen met 4 betonnen open beddingen voor 4 x 15,5 cm kanonnen, die buit waren gemaakt op de Fransen tijdens de Feldzug in Frankreich. Tevens werden er manschappenonderkomens en andere facilitaire onderkomens gebouwd.
Het Noordwijkse golfclubhuis werd het centrum van de Batterie. Het zogenaamde Gemeinschaftshaus. De Batterie werd al snel Batterie Noordwijk genoemd. Ondertussen leerden de manschappen Noordwijk en de Noordwijkers kennen. Villa Casa Mare, vlakbij de vuurtoren aan de Noord boulevard gelegen, werd als Offiziersheim gebruikt.

(*) Voor degenen die interesse hebben in hoe het de Duitsers in de 2e Wereldoorlog op de Waddeneilanden is vergaan raad ik het boek "Zeugnisse aus unheilvoller Zeit" van Hans Jürgen Jürgens aan.
(ISBN 978-3-9812030-2-8

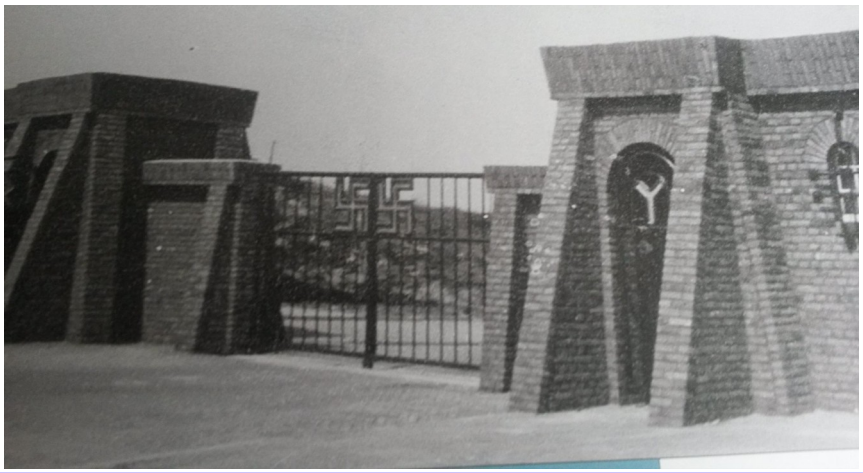

Colofon:
Stichting Atlantikwall
Museum Noordwijk

Postadres:
Wilhelminastraat 43
2201 KB Noordwijk
info@atlantikwall.nl

Bankgegevens:
Giro NL23INGB0009185700
Bank NL03RABO0146683110
t.n.v. St. Atlantikwall Museum te Noordwijk

Bestuur:
Voorzitter: Victor Salman
Vice voorzitter: Jan Heus
Secretaris: Johan Gieske
Penningmeester: Joeri de Jong
Lid: Jeroen v.d. Zalm
Lid: André v.d. Niet

Redactie Nieuwsbrief:
Anton Haasnoot

Redactieadres:
redactie@Atlantikwall.nl

Medewerkers:
Gerty Haasnoot
Victor Salman
Joeri de Jong

Logo Bunkerpost:
Peter Wijnberger

Officieel logo
Marjolijn v.d. Jagt

Overname van teksten of afbeeldingen uit deze nieuwsbrief is uitsluitend toegestaan na verkregen schriftelijke toestemming van de redactie en de desbetreffende auteur.

Het was in augustus 1942 dat het O.K.W. besloot om langs de Nederlandse, Belgische en Franse kust 15.000 betonnen bunkers te bouwen. Deze nieuwe verdedigingslinie zou de Atlantikwall gaan heten. Doordat de geallieerden steeds vaker zware bombardementen uitvoerden kwam het bevel in januari 1943 dat alle geschutsopstellingen van een betonnen dak moesten worden voorzien, het zogenaamde Schartenbauprogramm. In die tijd ontstond Batterie Noordwijk zoals de Canadezen die op de 15de mei 1945 aantroffen. Met 6 grote geschutsbunkers, vier met het front naar zee en twee met het front landinwaarts, een grote Leitstand, 2 munitiebunkers en diverse andere bunkers en Feldmässige onderkomens, waarvan de meeste met elkaar verbonden waren door een gangenstelsel. Er werd hard gewerkt en de Batterie kreeg steeds meer gestalte. Vlak naast de open beddingen werden geschutsbunkers gebouwd waarin de oude Franse kanonnen werden geplaatst. En naast de oude Leitstand verrees een Leitstand für schweren Batterien (S414). In **1943** was de Batterie nagenoeg gevechtsklaar.

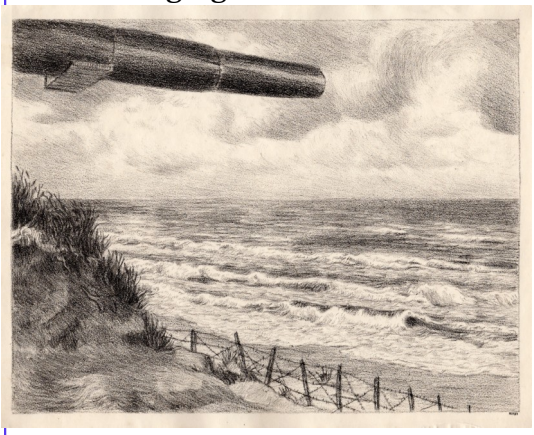

Op 6 juni 1944 landden de geallieerden in Normandië. De naar zee opgestelde kannonen hadden geen functie meer en werden uit hun bunkers gehaald en weer in de open beddingen geplaatst zodat ze rondom vuur konden afgeven.

Zaterdag, 5 mei 1945. Het verhaal is nu rond. Noordwijk bevrijd van de Duitsers dankzij een enorme inspanning van de geallieerde legers. Er was veel te doen. Een groot deel van Noordwijk was geëvacueerd, vele huizen en hotels waren gesloopt, de Koningin Wilhelmina boulevard (in de bezettingsperiode Noord boulevard) was dichtgetimmerd en er liep een antitankmuur langs de boulevard. Vele Noordwijkers hadden honger geleden. Verzetsmensen zijn geëxecuteerd, verzetsbladen zoals “De Vrye Cronyck” en “Hilversum III” werden met gevaar voor eigen leven door koeriersters verspreid.
Noordwijk is vrij en er mag gefeest worden.

75 Jaar later, 2020 kunnen we helaas niet uitbundig onze vrijheid vieren; deze vrijheid wordt nu door een virus ingedamd. Toch wens ik u, na 4 mei, als we onze doden hebben herdacht, een goede en ingetogen Bevrijdingsdag toe.
De Redacteur.

Atlantikwall Museum Noordwijk